

Rändestatistika

2017–2021

Euroopa Liidu ja kolmandate riikide kodanike* võimalused Eestisse sisenemiseks ja elamiseks

Euroopa Liidu kodanik ja tema perekonnaliige

Viibimis-õigus – kuni 3 kuud

Tähtajaline elamisõigus – kuni 5 aastat

Alaline elamisõigus – tähtajatu

* (edaspidi KRK-de)

KRK

VIISAVABA SISENEMINE

viibida võib 90 päeva 180-päevase ajavahemiku jooksul

VIISAD

õppimine, töötamine, pereränne, turism

ELAMISLUBA

õppimine, töötamine, ettevõtlus, pereränne, muu

Lühiajalise töötamise registreerimine (LTR)

LÜHIAJALINE C-VIISA
90 päeva 180 päeva jooksul

PIKAAJALINE D-VIISA KUNI 12 KUUD

viisa kehtivusajal on võimalik taotleda elamisluba

TÄHTAJALINE ELAMISLUBA

antakse kuni 5 aastaks, pikendatakse kuni 10 aastaks korraga

Lühiajalist töötamist saab registreerida 365 päeva 455 päeva jooksul

Lühiajalise töötamise hooajatööks saab registreerida kuni 270 päevaks 365 päeva jooksul

PIKAAJALISE ELANIKU ELAMISLUBA

tähtajatu

Pikaajaline elamisluba – tähtajatu Eestis elamise õigus
Eestis on elatud vähemalt 5 aastat

Pagulase staatus – elamisluba kolmeks aastaks
pikendatakse 3 aastaks

Täiendava kaitse staatus – elamisluba üheks aastaks
pikendatakse 2 aastaks

Rahvusvahelise kaitse taotleja

Ajutise kaitse staatus - elamisluba üheks aastaks, pikendatakse kuue kuu kaupa kuni ühe aasta võrra, vajadusel pikendatakse veel ühe aasta võrra. Ajutine kaitse lõpeb maksimaalse kaitsetähtaja lõppemisel või vastavalt Euroopa Liidu Nõukogu otsusele.

Allikas: Politsei-ja Piirivalveamet

Rändestatistika 2017-2021 ülevaatest leiab vastused järgmistele küsimustele:

- Rändeteede kaart
- Missugune on Eesti kodanike välja- ja tagasiränne?
- Kui palju Eesti kodanikke pöördus tagasi kodumaale?
- Kellele, mis eesmärgil ja kui palju väljastati viisasid?
- Kui palju oli lühiajalise töötamise registreerimisi ja mis valdkondades?
- Kes ja mis põhjustel tulid Eestisse elama?
- Kuhu asusid välismaalased elama?
- Kellele anti pikaajalise elaniku elamisluba ja alaline elamisõigus?
- Kellele anti rahvusvahelist kaitset?
- Keda saadeti riigist välja?
- Kellest said Eesti kodanikud?
- Kellest said e-residendid?
- Kui paljud välismaalased osalesid kohanemisprogrammis?

Ülevaate koostasid Kultuuriministeerium ja Euroopa rändevõrgustiku Eesti kontaktpunkt. Kujundas PauPau Design.

KULTUURIMINISTEERIUM

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Euroopa rändevõrgustik

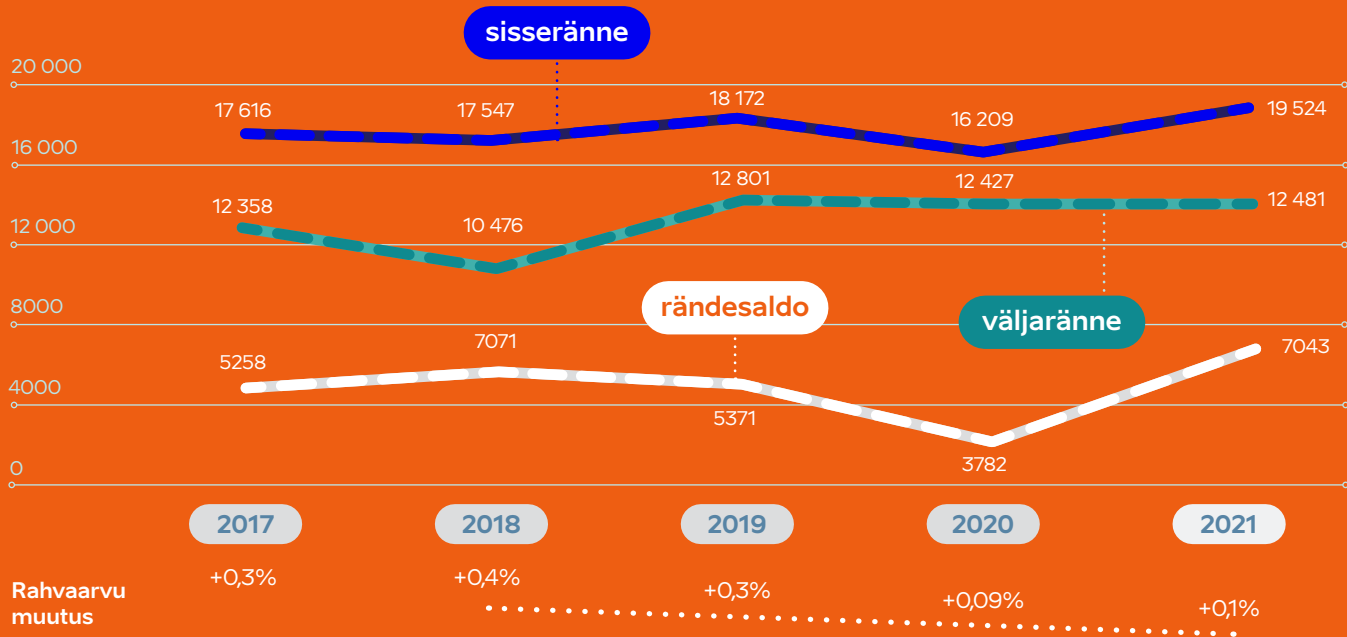
EESTI

Sissejuhatus

Trükise eesmärk on anda ülevaade peamistest rände trendidest Eestis aastatel 2017-2021 ning selgitada rände erinevaid tahkuseid.

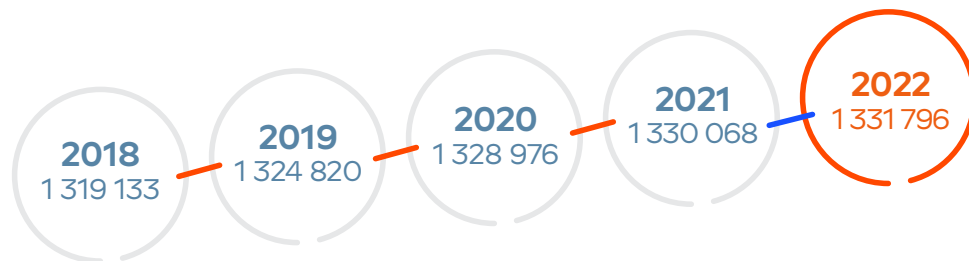
Rändesaldo (01.01.2022 seisuga)

Allikas: Statistikaamet

Eesti rahvaarv

2018-2022 (01.01.22 seisuga)

Allikas: Statistikaamet

Üha enam inimesi asub Eestisse elama, töötama või õppima, kelle seas on palju ka Eesti kodanikke. Statistikaameti andmetel oli Eesti rahvaarv 1. jaanuari 2022 seisuga **1 331 796**. 2021. aastal vähenes loomuliku iibe tõttu (mil kõrge suremus ületas viimastel aastatel samale tasemele jäänud sündimuse) rahvaarv 5315 inimese võrra ning positiivse rändesaldo tõttu (Eestisse saabus elama rohkem inimesi kui siit lahkus) suurenes 7043 inimese võrra. Kokkuvõttes kasvas Eesti rahvaarv 1728 inimese võrra.

2021.aastal saabus Eestisse elama 19 524 inimest ja siit lahkus välismaale 12 481 inimest. Sisseränne suurenes võrreldes 2020. aastaga 3315 ja väljaränne vaid 54 inimese võrra.

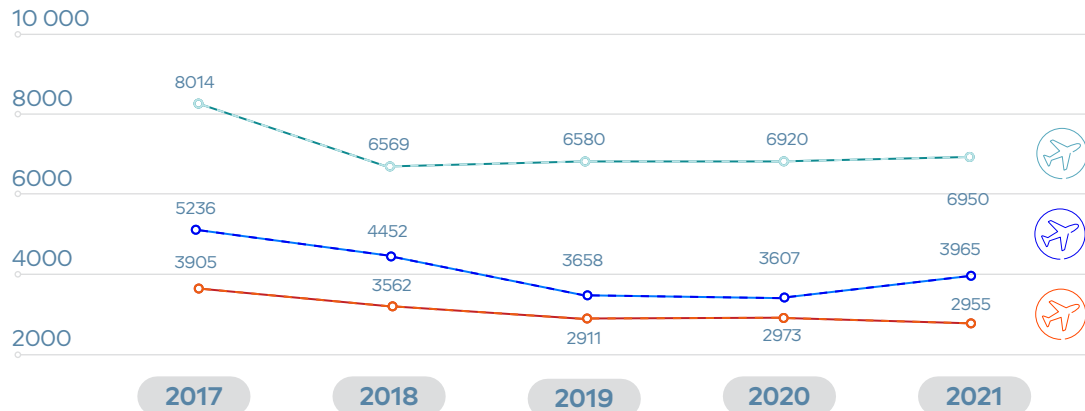

Eesti kodanike välja- ja tagasiränne

Perioodi 2017-2021 kokkuvõttes oli eestlastest väljarändajate koguarv (35 033) väiksem kui tagasipöördujate koguarv (36 606). Viimase viie aasta arvestuses on Eestisse saabunud 1573 Eesti kodakondsusega inimest rohkem kui siit lahkunud. Rändajad on seni olnud pigem mehed kui naised. Välja rännatakse pigem nooremas eas,

vanuses 20+ ning tagasi pöörduakse keskeas, vanuses 50+. Kõige rohkem naasis 2021. aastal Eesti kodanikke Soomest (47%), Suurbritanniast (10%) ja Venemaalt (8%). Kõige rohkem lahkuti samuti Soome (62%), Venemaale (8%) ja Suurbritanniasse (5%).

Eestlaste väljaränne (aastatel 2017-2021)

Eesti kodanike väljarände lähteriik*

+ Soome	2690
 Venemaa	341
 Suurbritannia	219
 USA	119
 Rootsi	108

2021

Eesti kodanike tagasirände lähteriik*

+ Soome	2425
 Suurbritannia	528
 Venemaa	410
 Saksamaa	217
 Norra	188

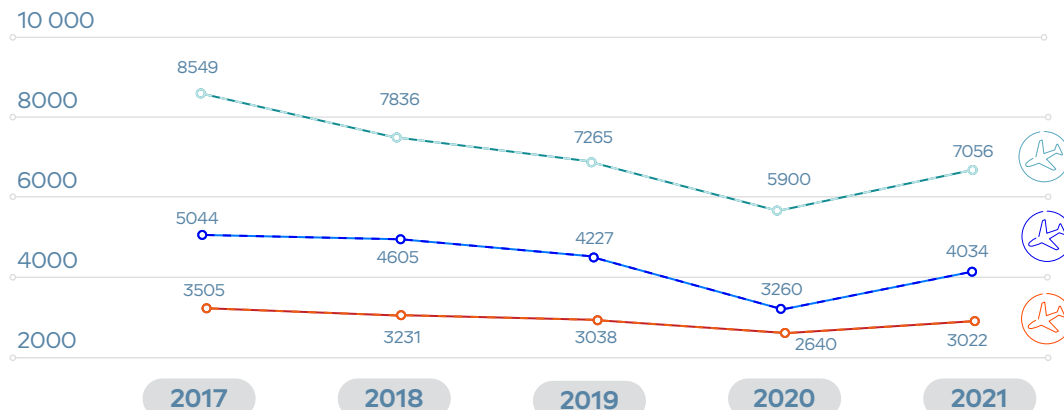

2021

Allikas: Statistikaamet

* Eesti kodanike sisse- ja väljarände puhul ei ole kõigil juhtudel teada rände lähte- või sihtriiki.

Eestlaste tagasipöördumine (aastatel 2017-2021)

kokku

naised

mehed

muutus
võrreldes
eelmise
aastaga

+6.7%

+19%

+10%

-14%

+1,5%

Allikas: Statistikaamet

Kus välisriigis elab kõige enam Eesti kodanikke?

Top 10 riiki (01.01.2022 seisuga)

	Soome	54 094
	Venemaa	19 174
	Suurbritannia	9528
	Saksamaa	5577
	Rootsi	5036
	USA	4781
	Kanada	3042
	Austraalia	2967
	Iirimaa	2463
	Norra	1594

Rahvastikuregistri andmetel elab välismaal 2022. aasta alguse seisuga 121 181 Eesti kodanikku. Välisministeeriumi hinnangul on aga välismaal elavaid Eesti päritolu inimesi kuni 200 000.

Allikas: Rahvastikuregister

VIISAD

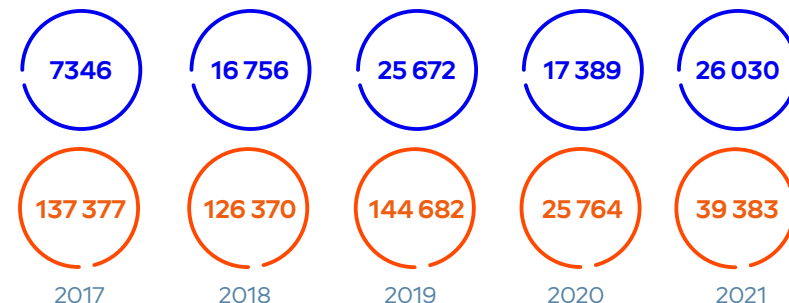
Ühtne Schengeni viisa (C-viisa) võimaldab liikuda kogu Schengeni alal kuni 90 päeva 180 päeva jooksul.

Pikaajaline viisa (D-viisa) antakse Eestis viibimiseks kuni kaheteistkümneks järjestikuseks kuuks viibimisajaga kuni 365 päeva. Pikaajaline viisa on siseriiklik viisa, mis annab õiguse liikuda kogu Schengeni alal kuni 90 päeva 180 päeva jooksul.

Alates 2020. aastast saab välismaalane taotleda nii lühiajalist, kui pikaajalist viisat kaugtöö eesmärgil (nn diginomaadi viisat), kui välismaalase Eestis ajutise viibimise eesmärk on töökohustuste täitmine asukohast sõltumatult. 2021. aastal väljastati kaugtöö eesmärgil 153 pikaajalist viisat, mis on ligi neli korda rohkem, kui 2020. aastal, mil väljastat 37 diginomaadi viisat. Peamisteks viisa saajateks olid Venemaa Föderatsioon, Ameerika Ühendriikide, Suurbritannia, India ja Ukraina kodanikud.

Eesti välja antud viisad (aastatel 2017-2021)

 Pikaajaline D-viisa Lühiajaline C-viisa

Eesti välja antud viisad (2021)

Lühiajalised (Schengeni viisad) C-viisad

Kokku

Top 5 kodakondsus

39 383

- Venemaa
- Valgevene
- Türgi
- Kasahstan
- India

Pikaajalised viisad D-viisad

Kokku

Top 5 kodakondsus

26 030

- Ukraina
- Venemaa
- Valgevene
- Moldova
- Usbekistan

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

Kuna 2021. aastal jätkusid COVID-19 leviku tõttu piirangud inimeste liikumisele kogu maailmas, sh Eestis, siis ei taastunud lühiajaliste C-viisade arv ka 2021. aastal. Pikaajaliste D-viisade arv aga isegi ületas 2019. aasta taset.

Lühiajaliste viisade väljastamise top 5

(reisi eesmärgi järgi, 2021)

TURISM

Lähedaste
külastamine

Ärireis

Muu

Sport

Pikaajaliste viisade väljastamise top 5

(reisi eesmärgi järgi, 2021)

LÜHI-
AJALINE
TÖÖTA-
MINE

Lähedaste
külastamine

Õpingud

Ärireis

Muu

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

LÜHIAJALINE TÖÖTAMINE

Välismaalased, kes viibivad Eestis ajutiselt (näiteks viisa või viisavabaduse alusel), võivad Eestis töötada, kui töötamise õigus tuleneb vahetult seadusest, välislepingust või on lühiajaline töötamine tööandja poolt Politsei- ja Piirivalveametis enne tööle asumist registreeritud. Ainult lühiajalise töötamise registreerimine ei anna välismaalasele seaduslikku alust Eestis viibimiseks.

Lühiajalise töötamise saab üldjuhul registreerida kuni 365 päevaks 455-päevase perioodi jooksul. Lühiajalise töötamise hooajatööks saab registreerida kuni 270 päevaks aasta jooksul. Lühiajalise töötamise registreerimiste arv on eelnevatel aastatel pidevalt kasvanud, v.a ajutine langus 2020. aastal. 2021. aastal registreeriti 49% rohkem lühiajalist töötamist, saavutades sellega 2019. a COVID-19 eelse taseme. Lühiajalise töötamise registreerimistest 82% tehti meestele ja 18% naistele.

Lühiajalise töötamise registreerimiste arv (2017-2021)

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

Top 5 kodakondsused (2021)

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

Valdkonnad,
kuhu lühiajaline
töötamine registreeriti,
top 5 (2021)

EHITUS

Töötlev
tööstus

Põllumajandus,
metsamajandus ja kalapüük

Veondus ja
laondus

Muud
teenindavad
tegevused

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

KES JA MIS PÕHJUSTEL TULID EESTISSE ELAMA?

Tähtajaline elamisluba:

on välismaalasele antav luba Eestisse elama asumiseks. Tähtajalise elamisloa võib anda välismaalasele elama asumiseks abikaasa või lähedase sugulase juurde, õppimiseks, töötamiseks või ettevõtluseks, erandjuhul ka kriminaalmenetluses osalemiseks, kaaluka riikliku huvi korral või välislepingu alusel. Lisaks võib anda välismaalasele, kes on Eestis elanud vähemalt kolm aastat, elamisloa püsivalt Eestisse elama asumiseks. Tähtajaline elamisluba kehtib kuni 5 aastat ja seda on võimalik pikendada kuni 10 aastaks.

2021. aastal välja antud esmaste tähtajaliste elamis-lubade¹ statistika näitab, et kõige rohkem tulevad välismaalased Eestisse pererände alusel, tööle ja õppimise eesmärgil. Pererände alusel saab Eestisse elama asuda, kui välismaalane liitub juba Eestis elava abikaasa või lähedase sugulasega või asutakse koos Eestisse elama.

¹ Esmakordselt välja antud tähtajaline elamisluba antakse isikule, kes taotleb Eesti elamisluba esimest korda.

Esmakordsed tähtajalised elamisload kokku ja top 5 kodakondsused rändeliikide lõikes (2021)

Elamisloa saajate top 5 kodakondsuse lõikes

 Ukraina	
 Venemaa	
 Valgevene	
 India	
 Nigeeria	
TOP 5 KOKKU	6087

Pereränne (abikaasa/lähedase sugulase juurde)

 Ukraina	
 Venemaa	
 Valgevene	
 Nigeeria	
 India	
TOP 5 KOKKU	2642

Elamisluba õppimiseks

 Venemaa	
 Nigeeria	
 Ukraina	
 Aserbaidžaan	
 Pakistan	
TOP 5 KOKKU	1078

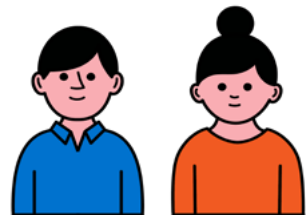
Töötamine

 Ukraina	
 Venemaa	
 Valgevene	
 India	
 USA	
TOP 5 KOKKU	2249

Elamisluba ettevõtluseks

 Venemaa	
 Iraan	
 Valgevene	
 Türgi	
 USA	
TOP 5 KOKKU	106

Esmakordsed tähtajalised elamisload ja elamisõigused rändeliikide lõikes (2017-2021)

	2017	2018	2019	2020	2021		
Esmakordsed elamisload kokku	3995	4912	5984	4710	6087	3446	2641
Pereränne (abikaasa/lähedase sugulase juurde)	1184	1661	2272	1958	2642	862	1780
Elamisluba õppimiseks	1211	1267	1330	533	1078	628	450
Töötamine	1501	1851	2218	2089	2249	1856	393
Elamisluba ettevõtluseks	53	87	134	111	106	92	14
EL kodanike pereliikmed	42	57	82	106	107	22	85
Muu põhjus*	46	46	30	19	12	8	4

*Muu põhjus - kriminaalmenetluses osalemine ja välisleping

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

Esmakordsete tähtajaliste elamislubade koguarv kasvas 29% võrreldes 2020. aastaga, mis oli olulisel määral mõjutatud COVID-19 reisipiirangutest. Nii kasvas elamislubade arv pea kõikide aluste lõikes – pererändes oli tõus 35%, õpirändes 102%, töörändes 7%. Vähesel määral aga langes elamislubade arv ettevõtluses, -4%.

TÖÖRÄNNE

2021. a kasvas töötamiseks esmakordse tähtajalise elamisloa saajate arv võrreldes 2020. aastaga 7%. Sealjuures tippspetsialistide arv kasvas 47%, kuid iduettevõtluses töötavate välismaalaste arv vähenes 18%.

Esmakordsed tähtajalised elamisload töötamiseks, töötamise liikide lõikes (2019-2021)

Tööränne	2019	2020	2021
Üldkorras	1283	1256	1248
Tippspetsialist	390	384	566
Iduettevõttes töötamine	315	232	190
Ekspert/nõustaja/konsultant	78	53	64
Teaduslik tegevus/õppejõud	42	36	52
Eraõigusliku juriidilise isiku juhtorgani liige	26	33	23
Sportlane/treener/kohtunik	10	18	22
EL sinine kaart	19	9	23
Vaimulik/munk/nunn	16	22	29
Loominguline töötaja	7	12	8
Õpetaja	15	12	14
Muu	17	22	10
KOKKU	2218	2089	2249

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

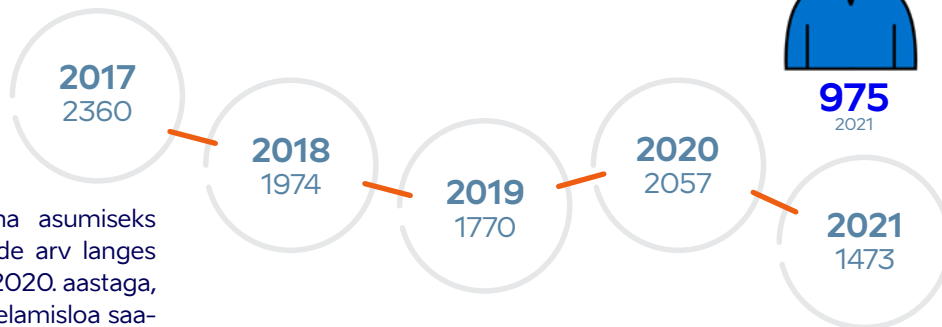
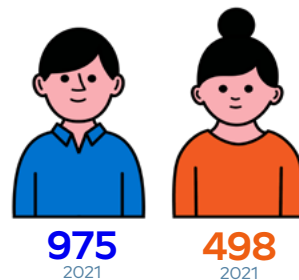
PÜSIVALT EESTISSE ELAMA ASUMINE

Alates 2016. aastast on võimalik taotleda elamisluba püsivalt Eestisse elama asumiseks. Sellel alusel saab elamisluba taotleda välismaalane, kes on viie järjestikuse aasta jooksul vähemalt kolm aastat elanud Eestis ja kes on Eestis hästi kohanenud.

Püsivalt Eestisse elama asumiseks välja antud tähtajalised elamisload (2017-2021)

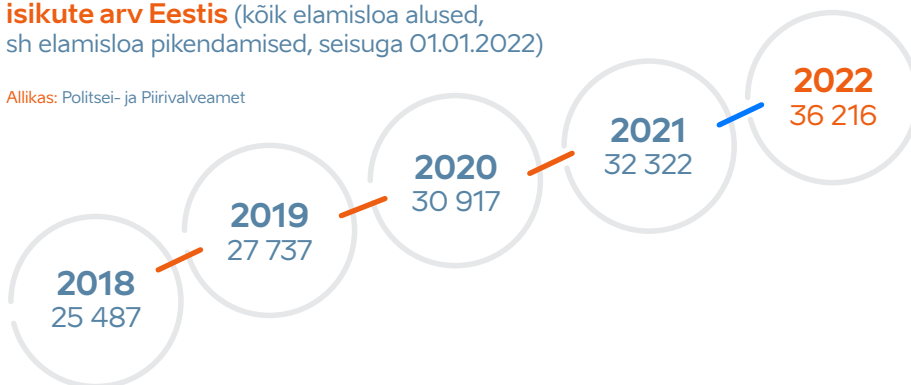
Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

Püsivalt Eestisse elama asumiseks välja antud elamislubade arv langes 2021. aastal, võrreldes 2020. aastaga, 28%. 2021. aastal olid elamisloa saajatest 66% mehed ja 34% naised.

Kehtiva tähtajalise elamisloaga isikute arv Eestis (kõik elamisloa alused, sh elamisloa pikendamised, seisuga 01.01.2022)

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

Kehtiva tähtajalise elamisloaga isikute arv kodakondsuste lõikes, top 5 (01.01.2022 seisuga)

	Ukraina	9963
	Venemaa	9572
	Määratlemata kodakondsus	3849
	Valgevene	1574
	India	1317
KOKKU		36 216

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

EL KODANIKU JA TEMA PERELIIKME TÄHTAJALINE ELAMISÕIGUS

EL kodaniku tähtajaline elamisõigus:

Euroopa Liidu kodanik omandab tähtajalise elamisõiguse kuni 5 aastaks, kui ta registreerib oma elukoha rahvastiku-registris. Tähtajaline elamisõigus pike-neb automaatselt 5 aastaks, kui Euroopa Liidu kodaniku elukoht on jätkuvalt Eestis registreeritud.

Euroopa Liidu kodaniku pereliikmed, kes on kolmanda riigi kodanikud² ja soovivad Eestis elada, peavad taotlema tähtajalist elamisõigust ja selle pikendamist. Nende puhul ei piisa ainult oma elukoha registreerimisest rahvastikuregistris.

Euroopa Liidu kodanikul ja temaga koos viibival perekonnaliikmel on õigus Eestis viibida kehtiva isikut tõendava dokumendi alusel kuni 3 kuud elamisõigust registreerimata ja taotlemata.

Kehtiva EL kodaniku tähtajalise elamisõigusega isikute arv (01.01.2022 seisuga)

Allikas: Rahvastikuregister

Kehtiva EL kodaniku pereliikme tähtajalise elamisõigusega isikute arv (01.01.2022 seisuga)

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

² Kolmanda riigi kodanik on välismaalane, kes on muu riigi kui Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodanik. Alates 2021. aastast on kolmanda riigi kodanik ka Suurbritannia kodanik.

Elukoha registreerinud
EL kodanikud, top 5
kodakondsused (2021)

 Saksamaa	592
 Prantsusmaa	583
 Läti	556
 Soome	464
 Itaalia	287
KOKKU	4041

Allikas: Rahvastikuregister

Kehtiva EL kodaniku tähtaja-
lise elamisõigusega isikute
arv kodakondsuste lõikes,
top 5 (01.01.2022)

 Soome	7681
 Läti	5111
 Saksamaa	3840
 Prantsusmaa	2427
 Itaalia	2198

Allikas: Rahvastikuregister

EL kodanike pereliikme täht-
ajalise elamisõiguse otsused,
top 5 kodakondsused (2021)

(Esmakordsete tähtajaliste elamis-
lubade ja elamisõigused rände-
liikide lõikes 2017-2021 tabelis)

 Venemaa	32
 Ukraina	14
 Brasiilia	11
 USA	8
 Valgevene	3
KOKKU	107

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

Kehtiva EL kodaniku pere-
liikme tähtajalise elamis-
õiguse arv kodakondsuse
lõikes, top 5 (01.01.2022)

 Venemaa	133
 Ukraina	55
 Suurbritannia	42
 Moldova	26
 Määratlemata kodakondsus	26
KOKKU	454

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

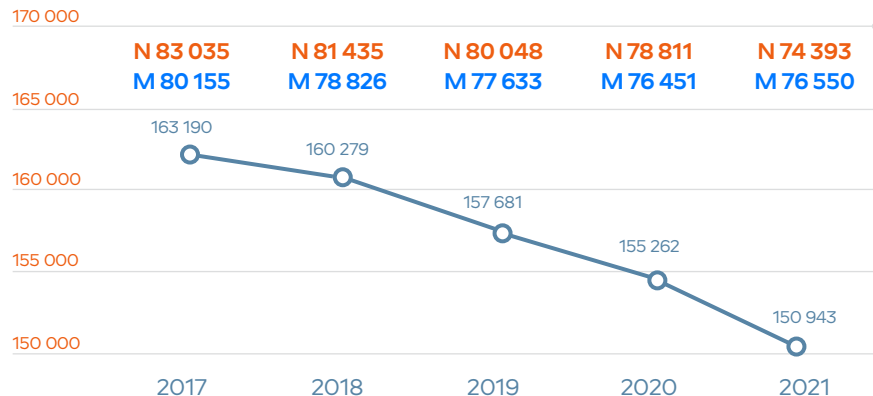
PIKAAJALISE ELANIKU ELAMISLUBA

Pikaajalise elaniku elamisluba on tähtjatu elamisluba, mida saavad taotleda kolmandate riikide kodanikud, kui nad on elanud Eestis elamisloa alusel vähemalt viis aastat, omavad kehtivat tähtjalist elamisluba ja püsivat legaalsset sissetulekut ning on kindlustatud, elukoha registreerinud ja oskavad eesti keelt vähemalt B1-tasemel.

Pikaajalise elaniku elamisloa saajate hulgas on ka määratlemata kodakondsusega isikud (nn halli passi omanikud), kes on asunud elama Eestisse enne 01.07.1990

ja on jätkuvalt elanud Eestis. Määratlemata kodakondsusega isikute arv on aasta-aastalt vähenenud (69 009 isikult 2020. aastal 66 682 isikuni 2021. aastal), selle peamiseks põhjusteks on isiku surm või Eesti /mõne teise riigi kodakondsuse omandamine. Pikaajalise elamisloa saajatest 70% kuuluvad vanusegruppi 40-59 aastat (33%) ja vanusegruppi 60-79 aastat (37%); teistes vanusegruppides vastavalt 0-19 aastat 5%, 20-39 aastat 14% ning 80+ vanuses 11%.

Kehtivad pikaajalise elaniku elamisload 2017-2021 (31.12. seisuga)

Kehtiva pikaajalise elaniku elamisloaga välismaalaste top 5 kodakondsused (31.12.2021)

	Venemaa	77 579
	Määratlemata kodakondsus	66 682
	Ukraina	4249
	Valgevene	1214
	USA	239

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

EL KODANIKU JA TEMA PERELIIKME ALALINE ELAMISÕIGUS

Euroopa Liidu kodanikul ja tema kolmanda riigi kodanikust perekonnaliikmel, kes on tähtajalise elamisõiguse alusel elanud Eestis püsivalt viis aastat järjest, on õigus taotleda alalist elamisõigust.

Alalise elamisõigusega EL kodanike ja EL kodanike pereliikmete arv 2017-2021 (31.12 seisuga)

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

Kehtiva EL kodaniku pereliikme alalise elamisõigusega isikute arv (01.01.seisuga)

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

Alalise elamisõigusega EL kodanike top 5 kodakondsused ja nende arv (31.12.2021)

 Soome	2370
 Läti	2360
 Leedu	1403
 Saksamaa	605
 Suurbritannia	500

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

Kehtiva EL kodaniku pereliikme alalise elamisõiguse arv kodakondsuse lõikes, top 5 (01.01.2022 seisuga)

 Venemaa	74
 Määratlemata kodakondsus	17
 Ukraina	12
 Läti	9
 Gruusia	5
KOKKU	167

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

KUHU ASUSID VÄLISMAALASED ELAMA?

Rahvastikuregistri andmetel on perioodil 2017-2021 nii kolmandate riikide kui ka Euroopa Liidu kodanikud kõige enam elama asunud Harjumaale ja Tartumaale.

Kaardil on välja toodud 2021. aasta esmakordsed Euroopa Liidu ja kolmandate riikide kodanike elukoha registreerimised erinevates Eesti maakondades.

Top 5 linnad (2021)

Kolmandate riikide kodanikud

Tallinn
3844

Tartu
587

Narva
155

Pärnu
120

Kohtla-Järve
95

Euroopa Liidu kodanikud

Tallinn
2527

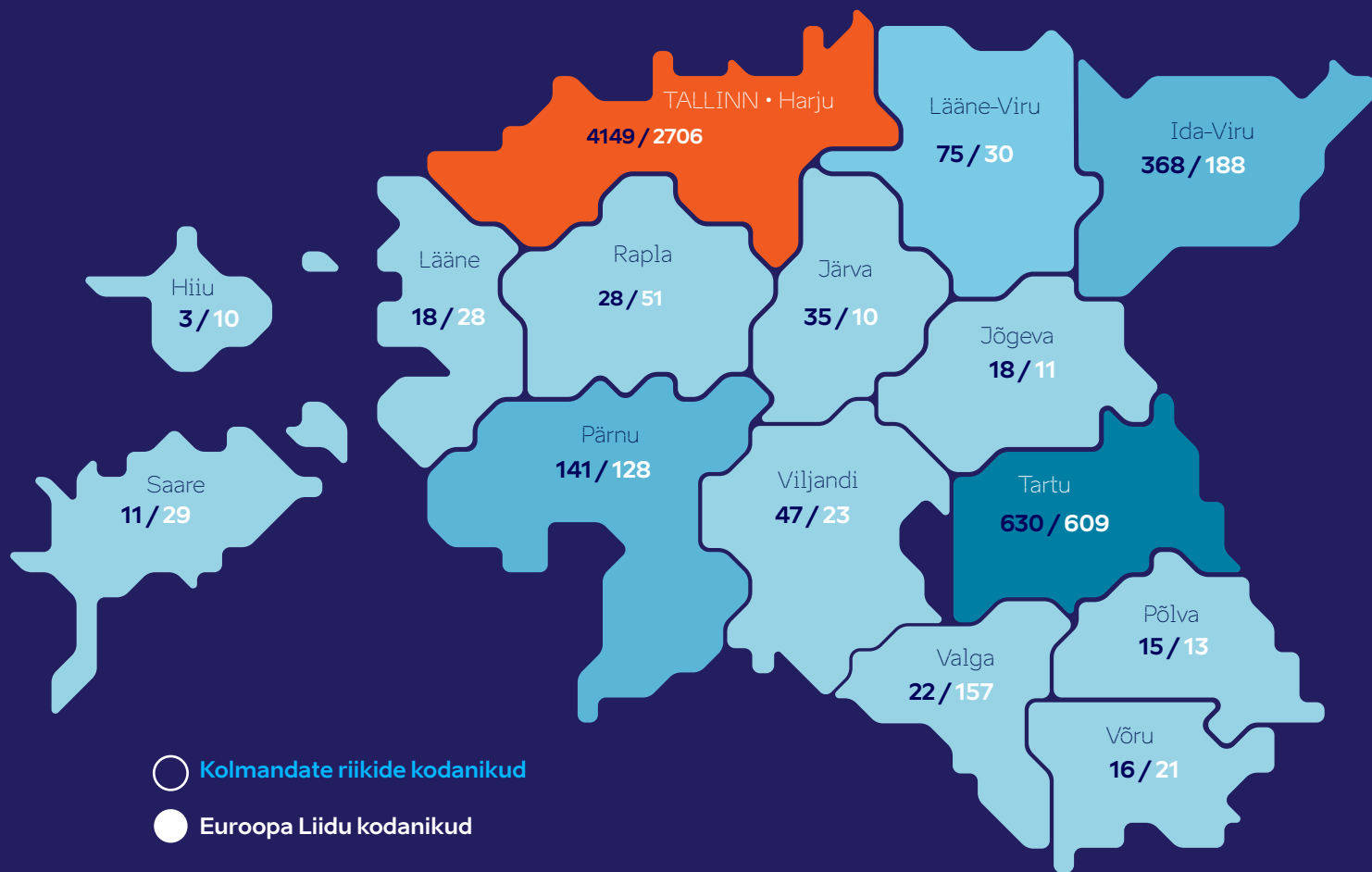
Tartu
590

Valga
125

Narva
93

Pärnu
90

Allikas: Rahvastikuregister

RAHVUSVAHELINE KAITSE

Rahvusvahelise kaitse taotlemine on üks inimese põhiõigustest. Eesti on võtnud endale rahvusvahelise kohustuse kaitsta neid välismaalasi, kellel pole võimalik oma kodumaal turvaliselt elada.

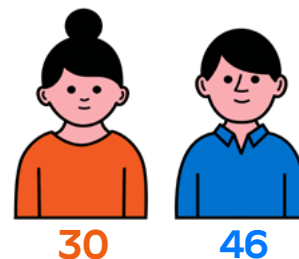
Rahvusvahelise kaitse saaja on välismaalane, keda on tunnustatud pagulasena või täiendava kaitse saajana ning kellele on antud Eesti elamisluba.

Viimastel aastatel on rahvusvahelise kaitse taotlejate arv püsinud suhteliselt madalana, kuid 2021. aastal kasvas taotlejate arv võrreldes 2020. aastaga 65%.

Madalana on püsinud ka rahvusvahelise kaitse saajate arv, millele lisandusid 2015–2017. aastate rändekava ja Euroopa Komisjoni 2017. aasta üleskutse alusel vastu võetud rahvusvahelise kaitse vajadusega inimesed.

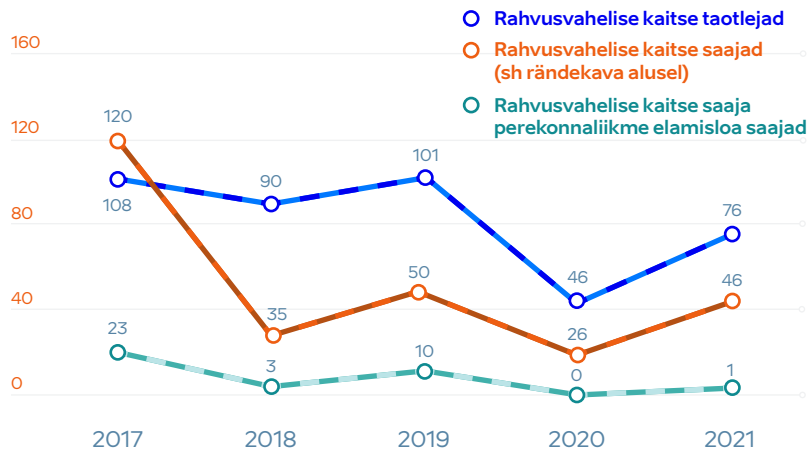
2021. a eskaleerus olukord Afganistanis, mille tulemusel otsustas Vabariigi Valitsus Eestisse vastu võtta kuni 30 Eesti ja meie liitlastega koostööd teinud afgaani. 2021. a saabus Eestisse 16 Afganistanist evakueeritud isikut.

Rahvusvahelise kaitse taotlejad soo lõikes

Seisuga 31.12.2021

Rahvusvahelise kaitse taotlejate ja kaitse saajate arv (2017–2021)

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

Alates 1997. aastast on Eestilt rahvusvahelist kaitset taotlenud 1324 välismaalast ning rahvusvaheline kaitse on antud kokku (pagulase staatus + täiendava kaitse staatus) 603 välismaalasele, kelle hulgas on ka 213 rändekava alusel saabunud ja kaitse saanud inimest (neist pagulase staatus anti 86 inimesele ja täiendava kaitse staatus 127 inimesele). Rahvusvahelise kaitse saanud välismaalase perekonnaliikme elamisluba on antud kokku 97 inimesele.

Mitmed rahvusvahelise kaitse saajad on aja möödudes kas pöördunud tagasi oma koduriiki või asunud elama teise liikmesriiki, aga on ka neid, kelle Eestis viibimise alus on muutnud. Näiteks on 11 rahvusvahelise kaitse saajat tänaseks saanud Eesti kodakondsuse.

PAGULASSTAATUS antakse inimesele, kelle puhul on tuvastatud põhjendatud tagakiusu kartus rassi, usu, rahvuse, ühiskondlikku rühmitusse kuulumise või poliitilise meelsuse alusel ning talle on antud **rahvusvaheline kaitse** 1951. aasta Genfi pagulaseisundi konventsiooni alusel.

TÄIENDAV KAITSE antakse välismaalasele, kes ei kvalifitseeru pagulaseks, kuid kelle väljasaatmine või kodumaale tagasisaatmine võib talle kaasa tuua tõsise ohu (näiteks surmanuhtlus, piinamine, muu ebainimlik või inimväärikust alandav kohtlemine ja karistamine, rahvusvaheline või riigisisene relvakonflikt).

Rahvusvahelise kaitse taotlejate kodakondsus top 5, (1997-2021)

 Ukraina	209
 Venemaa	180
 Gruusia	99
 Afganistan	75
 Süüria	72
KOKKU	1324

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

RAHVUSVAHELISE KAITSE TAOTLEMINE

Piiripunktis

Rahvusvahelist kaitset saab taotleda enne riiki sisenemist ükskõik, millises piiripunktis Eesti Vabariigi piiril. Enamikel juhtudel tehakse seda siis, kui välismaalasel puudub riiki sisenemiseks vajalik kehtiv viisa, reisidokumendid või Eesti elamisluba.

Politsei- ja Piirivalveameti esinduses

Kui välismaalane on juba Eestis, esitatakse taotlus Politsei- ja Piirivalveameti teeninduses.

Rahvusvahelise kaitse
saajate, sh rändekava alusel,
kodakondsus top 5 (1997-2021)

 Süüria	199
 Ukraina	93
 Venemaa	66
 Iraak	42
 Afganistan	39
KOKKU	603

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

RIIGIST VÄLJASAATMINE

Välismaalane, kellel ei ole Eestis viibimiseks seaduslikku alust, on kohustatud riigist lahkuma. Seadusliku aluseta riigis viibijale tehakse ettekirjutus riigist lahkumiseks ehk lahkumisettekirjutus, mis tuleb isikul täita lühima võimaliku aja jooksul. Lahkumisettekirjutusega tehakse isikule lahkumiskohustus kas vabatahtliku täitmise tähtajaga (ajavahemikus 7 kuni 30 päeva) või lahkumiskohustus sundtäidetakse. Vabatahtlikku riigist lahkumist eelistatakse sundväljasaatmisele. Nii moodustas 2021. aastal vabatahtliku lahkumisettekirjutuse täitmine 91% kogu lahkumisettekirjutuste arvust. Lahkumisettekirjutuses põhjendatakse

isikule, miks ta riigist lahkuma peab. Lahkumisettekirjutusi vormistati 2021. aastal enim Ukraina, Moldova ja Venemaa Föderatsiooni kodanikele.

Isikule, kes lahkub riigist täites lahkumiskohutust vabatahtlikult, on võimalik saada tagasipöördumise- ja reintegratsiooni toetust läbi VARRE projekti, mida viib ellu IOM (Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon) Eesti esindus. VARRE projektiga alustati Eestis juba 2010. aastal ning selle toel on oma kodumaale naasnud ligi 600 inimest. 2021. a naases koduriiki VARRE toetuse abil enim Moldova, Ukraina ja Gruusia kodanikke.

Isikute riigist lahkumine lahkumisettekirjutuse alusel ning vabatahtlik tagasipöördumine, mida toetati VARRE projektist
(2017-2021)

Sundtäidetava ettekirjutuse alusel riigist lahkunud isikute arv

Vabatahtliku lahkumise tähtajaga ettekirjutuse alusel riigist lahkunud isikute arv

VARRE projekti toetusel vabatahtlikult riigist lahkunud isikute arv

2017	127	503	82
2018	155	666	45
2019	208	1000	132
2020	108	989	128
2021	104	1089	40

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

KELLEST SAID EESTI KODANIKUD?

Perioodil 2017-2021 anti Eesti kodakondsus naturalisatsiooni³ korras 4170 isikule, neist 2257 olid naised ning 1913 mehed.

Naised
2257

Mehed
1913

³ Naturalisatsioon on mittesünnijärgne kodakondsuse omandamine, kodakondsuse seaduses sätestatud tingimustel.

Kodakondsuse taotlemine ja saamine (2017-2021)

Taotlused

Naturaliseeritud isikud

Allikas: Siseministeerium

* sh 91 last, kes said Eesti kodakondsuse automaatselt sünni hetkest alates naturalisatsiooni korras ning kelle vanemad on määratlemata kodakondsusega ja laps sündinud Eestis.

KUIDAS SAADA EESTI KODAKONDSUST?

Eesti kodakondsuse omandamine, saamine ja taastamine:

- Eesti kodakondsuse omandab sünniga laps, kelle sündimise ajal vähemalt üks tema vanematest on Eesti kodanik.
- Eesti kodakondsus saadakse naturalisatsiooni korras ning taastatakse isikule, kes on kaotanud Eesti kodakondsuse alaealisena.
- Alates 2016. a antakse Eesti kodakondsus Eestis sündinud lapsele automaatselt tema sünni hetkest alates, kui tema vanemad ei ole ühegi riigi kodanikud ja on lapse sünni hetkeks elanud Eestis seaduslikult vähemalt viis aastat.

2019. aastast käivitus kodakondsuslepingute süsteem, mille eesmärk on soodustada kodakondsuse saamist. Välismaalased, kes on elanud Eestis vähemalt viis aastat, saavad sõlmida riigiga ühe-
kordse keeleõppe lepingu, mis ühelt poolt võimaldab inimesele tasuta keeleõpet ja teisalt kohustab sooritama eesti keele eksami vähemalt B1 tasemel ning ühe aasta jooksul pärast eksami sooritamist taotlema ka Eesti kodakondsust. Keeleõppes osalejatele hüvitatakse riigi poolt keskmise palga ulatuses kuni 20 päeva õppepuhkust.

Naturalisatsiooni korras kodakondsuse saanud isikute eelmised kodakondsused, top 5 (2021)

○	Määratlemata kodakondsus	546
🇷🇺	Venemaa	266
🇺🇦	Ukraina	32
🇵🇱	Läti	10
🇧🇪	Valgevene	6

E-RESIDENDID

Eesti oli esimene riik maailmas, mis alustas e-residentsuse ehk digitaalse identiteedi teenuse pakkumisega välisriikide kodanikele. Tänapäevaks on sarnaseid programme Eesti eeskujul loonud ja loomas ka mitmed teised riigid maailmas.

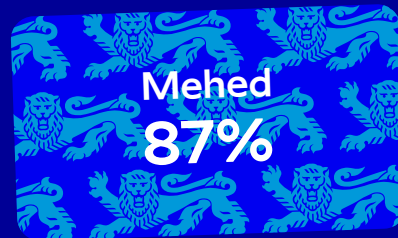
Alates 2014. aasta detsembrist saavad mitte-residendid taotleda Eesti e-residendi staatust koos e-residendi digi-ID kaardiga, mis on riiklikult tagatud turvaline digitaalne isikutuvastuse võimalus ning annab välismaalasele võimaluse kasutada Eesti e-riigi teenuseid vajaduspõhiselt ja asukohast sõltumata. Samas ei ole e-residendi digi-ID füüsiline isikut tõendav või reisi-dokument (sellel ei ole fotot), samuti ei anna see kodakondsust, maksuresidentsust, elamis-luba ega ka Eestisse või Euroopa Liitu sisene-mise luba.

Eesti e-residendid kasutavad oma digitaalset dokumenti lisaks Eestis ettevõtte asutamisele, selle juhtimiseks, e-panganduse tehinguteks, rahvusvahelisteks makseteenusteks, tuludeklaratsiooni elektrooniliseks täitmiseks ning dokumentide ja lepingute digiallkirjastamiseks.

Allikas: Ettevõtluse Arendamise SA

E-residentide koguarv on
31.12.2021 seisuga

88 267

Top 5 kodakondsused (seisuga 31.12.2021)

 Venemaa

 Soome

 Ukraina

 Saksamaa

 Hiina

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

E-residendi digi-ID
väljastamise otsused
(2017–2021)

13 436
2017

- Ukraina
- Soome
- Saksamaa
- Suurbritannia
- Venemaa

13 977
2021

- Venemaa
- Saksamaa
- Hispaania
- Ukraina
- Hiina

22 367
2018

- Jaapan
- Venemaa
- Hiina
- Ukraina
- Saksamaa

16 630
2019

- Venemaa
- Saksamaa
- Ukraina
- India
- Hiina

12 955
2020

- Venemaa
- Saksamaa
- Hiina
- Ukraina
- Hispaania

UUSSISSERÄNDAJATE KOHANEMISE TOETAMINE

Kohanemisprogramm "Settle in Estonia" on Eesti riigi pakutav koolitusprogramm, mis aitab Eestisse saabunud välismaalastel kergemini sisse elada ja siinse eluga kohaneda. Erinevate koolituste käigus antakse ülevaade Eesti riigi ja ühiskonna toimimisest ning igapäevasest elukorraldusest.

Kohanemisprogramm koosneb **algtaaseme eesti keele õppes** ja seitsmest temaatilisest koolitusest: **baasmoodul, töö, ettevõtlus, õppimine, teadus, perekond ja rahvusvahelise kaitse**. Koolitused toimuvad Tallinnas, Tartus ja Narvas peamiselt inglise ja vene keeles.

Osalejad ja programm

Kohanemisprogrammis saavad osaleda kõik välismaalased, kellel on elamisõigus või elamisluba ning kes on Eestis elanud vähem kui 5 aastat. Kohanemisprogrammi hakati pakkuma 2015. a augustist ning 2021. aasta lõpuks oli koolitusel osaletud 10685

Kohanemisprogrammis osalejad

(2017-2021)

	Venemaa	2017
	Ukraina	1214
	Valgevene	
	Süüria	
	Läti	

korral. 2021. aastal osaleti kohanemisprogrammis 2262 korral. Üks inimene võis osaleda ka mitmes kohanemisprogrammi moodulis.

2021. aastast pakub kohanemisprogramm eesti keele õpet lisaks A1 tasemele ka A2 tasemel. Neis osalejate arv oli vastavalt 524 ja 381 uussisserändajat.

Kokku toimus 2021. aastal 164 erinevat kohanemisprogrammi koolitust, sh 132 *online* koolitust. Kõige rohkem osaleti A1 ja A2 eesti keele õppes, sellele järgnes baasmooduli ning ettevõtluse mooduli koolitus⁴.

⁴ Alates 2021. aastast pakutakse töö- ja ettevõtlusmoodulit kahe eraldi moodulina.

 Venemaa

 Ukraina

 India

 Nigeeria

 Valgevene

 Venemaa

 Ukraina

 India

 Nigeeria

 Türgi

 Venemaa

 Ukraina

 Nigeeria

 India

 Valgevene

 Venemaa

 Ukraina

 Nigeeria

 India

 Iraan

2018
1479

2019
2073

2020
1950

2021
2262

Allikas: Siseministeerium/Kultuuriministeerium

Kohanemisprogrammis osales 2021* aastal
825 meest ja 921 naist.

Keskmine vanus **meestel oli 35 aastat**
ja naistel 33 aastat.

(*jaotus kajastab unikaalseid osalejad).

